

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

CRI(98)29
Version polonais
Polish version

**EUROPEJSKA KOMISJA
PRZECIWKO RASIZMOWI I NIETOLERANCJI**

**ZALECENIE NR 3 DOTYCZĄCE
OGÓLNEJ POLITYKI ECRI:**

**WALKA Z RASIZMEM I NIETOLERANCJĄ
WOBEC ROMÓW/CYGANÓW**

PRZYJĘTE 6 MARZEC 1998

Strasburg, 1998

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Odwiedź naszą stronę: www.coe.int/ecri

Europejska Komisja ds. Zwalczania Rasizmu i Nietolerancji:

przypominając decyzję podjętą przez głowy państw i rządów państw członkowskich Rady Europy na spotkaniu na szczycie w Wiedniu 8-9 października 1993 r.;

przypominając, że plan działania w zakresie walki z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją określony jako część tej deklaracji wzywał Komitet Ministrów do utworzenia Europejskiej Komisji ds. Zwalczania Rasizmu i Nietolerancji mającej za zadanie między innymi formułowanie ogólnych zaleceń w zakresie polityki skierowanych do państw członkowskich;

przypominając również deklarację końcową i plan działania przyjęte przez głowy państw i rządów państw członkowskich Rady Europy na drugim spotkaniu na szczycie w Strasburgu 10 - 11 października 1997 r.;

podkreślając, że ta deklaracja końcowa potwierdza, iż celem państw członkowskich Rady Europy jest budowanie bardziej wolnego, tolerancyjnego i sprawiedliwego społeczeństwa europejskiego, oraz że wzywa ona do nasilenia walki z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją;

odnotowując propozycję dotyczącą powołania europejskiego mediatora dla Romów / Cyganów zawartą w zaleceniu nr 1203 (1993) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy;

pamiętając o wnioskach seminarium nt. Romów w regionie OBWE (Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie) zorganizowanego 20 - 23 września 1994 r. przez OBWE w ścisłym porozumieniu z Radą Europy oraz o stałej współpracy pomiędzy tymi dwiema organizacjami w tej dziedzinie;

z zadowoleniem przyjmując powołanie w 1994 r. przez Sekretarza Generalnego koordynatora działań Rady Europy w stosunku do Romów / Cyganów;

pamiętając o pracach grupy ekspertów ds. Romów / Cyganów;

przypominając zalecenie nr R (97) 21 Komitetu Ministrów państw członkowskich w sprawie środków masowego przekazu i upowszechniania klimatu tolerancji;

przypominając postanowienia zawarte w ogólnym zaleceniu ECRI w zakresie polityki nr 1, mającym dopomagać państwom członkowskim w skutecznej walce z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją poprzez zaproponowanie konkretnych, specyficznych działań w ograniczonej liczbie szczególnie ważnych obszarów;

będąc głęboko przekonana, że Europa to wspólnota wartości, włączając równą godność wszystkich istot ludzkich, oraz że poszanowanie tej równej godności jest kamieniem węgielnym wszystkich demokratycznych społeczności;

przypominając, że dziedzictwem europejskiej historii jest obowiązek pamiętania o przeszłości poprzez zachowanie czujności i aktywne sprzeciwianie się wszystkim przejawom rasizmu, ksenofobii, antysemityzmu i nietolerancji;

składając hołd pamięci wszystkich ofiar polityki rasistowskich prześladowań i eksterminacji podczas drugiej wojny światowej oraz pamiętając, że w wyniku tej polityki zgładzono ogromne rzesze Romów / Cyganów;

podkreślając w nawiązaniu do tego, że Rada Europy jest ucieleśnieniem i strażnikiem podstawowych wartości - w szczególności przestrzegania i upowszechniania praw człowieka - na

których odbudowano Europę po kosztach drugiej wojny światowej;

przypominając, że walka z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją stanowi integralną część przestrzegania i upowszechniania praw człowieka, i że prawa te mają charakter uniwersalny i niepodzielny, oraz że wszyscy ludzie bez żadnej różnicy mają do nich prawo;

podkreślając, że walka z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją jest przede wszystkim kwestią ochrony praw członków społeczeństwa najbardziej narażonych na ich łamanie;

będąc przekonana, że we wszelkich działaniach zwalczających rasizm i dyskryminację należy skupiać się na ofierze i poprawie jej losu;

odnotowując, że w całej Europie Romowie / Cyganie cierpią z powodu

trwających prześladowań, padają ofiarami rasizmu zakorzenionego w społeczeństwie, stają się celem przejawów rasizmu i nietolerancji często pociągających przemoc, zaś ich podstawowe prawa są stale łamane bądź zagrożone;

odnotowując również, że trwające uprzedzenia w stosunku do Romów / Cyganów prowadzą do ich dyskryminacji w wielu dziedzinach życia społecznego i gospodarczego, zaś ta dyskryminacja jest głównym czynnikiem procesu wyłączenia poza nawias społeczeństwa wielu Romów / Cyganów;

będąc przekonana, że upowszechnianie zasady tolerancji stanowi gwarancję zachowania otwartego i pluralistycznego społeczeństwa umożliwiającego pokojowe współistnienie;

zaleca rządów państw członkowskich co następuje:

- podpisanie i ratyfikowanie odpowiednich międzynarodowych dokumentów prawnych w dziedzinie walki z rasizmem, ksenofobią, antysemityzmem i nietolerancją, a w szczególności konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych oraz europejskiej karty języków regionalnych i mniejszościowych;
- zapewnienie, by nazwa stosowana oficjalnie na określenie różnych społeczności Romów / Cyganów była nazwą, którą stosuje na swe określenia sama społeczność;
- pamiętając o przejawach rasizmu i nietolerancji, których ofiarą padają Romowie / Cyganie, nadanie najwyższego priorytetu skutecznemu wprowadzaniu w życie postanowień zawartych w ogólnym zaleceniu ECRI w zakresie polityki nr 1, wzywającym do podjęcia niezbędnych działań w celu zapewnienia, by krajowe prawo karne, cywilne i administracyjne wyraźnie i konkretnie zwalczało rasizm, ksenofobię, antysemityzm i nietolerancję.
- zapewnienie, by dyskryminacja jako taka, jak również praktyki dyskryminujące były zwalczane poprzez odpowiednie ustawodawstwo, oraz wprowadzenie w tym celu do prawa cywilnego konkretnych postanowień, w szczególności w dziedzinie zatrudnienia, mieszkalnictwa i edukacji;
- uznanie za niezgodne z prawem wszelkich form dyskryminacji ze strony władz państwowych przy wykonywaniu ich obowiązków;

- zapewnienie świadczenia odpowiedniej pomocy prawnej Romom / Cyganom padającym ofiarą dyskryminacji i pragnących podjąć kroki prawne;
- podjęcie odpowiednich kroków dla zapewnienia pełnego i szybkiego wymierzania sprawiedliwości w sprawach związanych z łamaniem fundamentalnych praw Romów / Cyganów;
- zapewnienie w szczególności, by nie tolerowano w najmniejszym stopniu bezkarności w związku z przestępstwami popełnionymi wobec Romów / Cyganów oraz jasne zakomunikowanie tego opinii społecznej;
- wprowadzanie i wspieranie konkretnych programów szkoleniowych dla osób zaangażowanych na wszystkich szczeblach w różnych elementach systemu sprawiedliwości w celu promowania międzykulturowego zrozumienia i świadomości uprzedzeń;
- zachęcanie do tworzenia odpowiednich ram dialogu pomiędzy policją, władzami lokalnymi a społecznościami Romów / Cyganów;
- zachęcanie do podnoszenia świadomości pracowników środków masowego przekazu, zarówno audiowizualnych jak i prasy, odnośnie szczególnej odpowiedzialności, jaką ponoszą za niepowielanie uprzedzeń przy wykonywaniu swego zawodu, a zwłaszcza za unikanie opisywania zajęć z udziałem osób będących członkami społeczności Romów / Cyganów w sposób obciążający winą całą społeczność Romów / Cyganów;
- podjęcie kroków niezbędnych dla zapewnienia, by stworzyć i stosować przepisy dotyczące umożliwienia dostępu de jure i de facto do obywatelstwa oraz prawa do azylu nie prowadzące do szczególnej dyskryminacji Romów / Cyganów;
- zapewnienie, by kwestie związane z "podróżowaniem" po kraju, a w szczególności przepisy dotyczące miejsca zamieszkania i planowania przestrzennego były rozwiązywane w sposób nie kolidujący ze sposobem życia zainteresowanych osób;
- stworzenie ram instytucjonalnych promujących aktywną rolę i udział społeczności Romów / Cyganów w procesie podejmowania decyzji poprzez mechanizmy konsultacyjne na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem idei partnerstwa i równych szans;
- podjęcie konkretnych działań w celu zachęcania do szkolenia Romów / Cyganów, zapewniania pełnej znajomości i wdrażania ich praw oraz funkcjonowania elementów systemu prawnego;
- zwracanie szczególnej uwagi na sytuację kobiet ze społeczności Romów / Cyganów, które często są przedmiotem podwójnej dyskryminacji, jako kobiety i jako Romowie / Cyganie;
- aktywne zwalczanie wszelkich form segregacji dzieci Romów / Cyganów w szkołach oraz zapewnienie skutecznego korzystania z równego dostępu do edukacji;

- wprowadzenie do programów wszystkich szkół informacji o historii i kulturze Romów / Cyganów oraz tworzenie programów szkoleniowych w tej dziedzinie dla nauczycieli;
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych, które odgrywają istotną rolę w zwalczaniu rasizmu i nietolerancji wobec Romów / Cyganów, a w szczególności zapewniają im odpowiednią pomoc prawną;
- zachęcanie organizacji Romów / Cyganów do odgrywania aktywnej roli w celu wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego;
- stworzenie środków podnoszących zaufanie w celu utrzymania i wzmocnienia otwartego i pluralistycznego społeczeństwa mającego na celu pokojowe współistnienie.

